

Museum for kolonihistorie

Debatten om, hvad man skal gøre med symboler i det offentlige rum, der repræsenterer en problematisk fortid, er kommet til Danmark. Skal Christian IV-statuer rives ned, skal veje opkaldt efter slavehandlere omdøbes, skal de forsynes med information – eller blot bevares?

Over hele København er der spor af Danmarks udnyttelse af slavegjorte mennesker på De Vestindiske Øer og andre tidligere kolonier. Statsministerens embedsbolig Marienborg og dele af Amalienborg er bygget for sukker- og slavepenge.

At rive historiske symboler ned risikerer at efterlade fortiden lige så usynlig og uformidlet, som hvis man lader monumenterne stå ukommenterede.

På Toldboden ved siden af Mærsk-bygningen og Amalienborg ligger Vestindisk Pakhus. Her kom kaffe fra trekantshandlen ind med skibe, og hejseværket til at flytte varerne blev betjent af slavegjorte. På øverste etage finder man slavehandlernes overdådige kontorer, hvis guldstole og fornemme tapeter i sig selv bevidner udbytningens ulighed. Hvis historien om fortiden vel at mærke bliver fortalt.

Vestindisk Pakhus rummer en oplagt mulighed for at give Danmark et museum for vores slavehandel og kolonialisering. Alle Folketingets partier var for to uger siden positivt stemt over for ideen, men nu er en undersøgelse af, om det ville være muligt, lagt på is på ubestemt tid. Kulturministeriet har tidligere overvejet at afhænde pakhuset.

Et museum er en god idé, fordi det kan klæde os på til en samtale om dansk udnyttelse

Et museum er en god idé, fordi det kan klæde os på til den samtale om dansk udnyttelse og dens spor i nutiden, som må finde sted. Med forskning, formidling og historisk nuancering.

Vestindisk Pakhus huser Den Kgl. Afstøbningssamling, en af verdens rigeste samlinger af skulpturafstøbninger. Den er fuldstændig uundværlig for kunsthistorikere. Men afstøbningerne i hvid gips fortæller også en historie om, at man i 1800-tallet fejlagtigt mente, at statuer i oldtidens Grækenland var hvide og ikke malede. Sådant fremviser de et hvidhedsideal, der forbinder sig til bygningen og inventarets kolonimæssige herkomst.

Det, vi har brug for, er at blive klogere. Netop på et museum i en kolonihistorisk bygning ville man kunne undersøge sammenhængen mellem slavehandel og hvidhedsdyrkende skønhedsideal. Et museum, der også må inddrage vores andre historier om besættelse og udnyttelse, for eksempel i Island, Norge og Grønland.

Støvede informationsplaketter på statuer er en lappeløsning. Men et museum med forskningsforpligtelse kan give den tyngde, debatten kræver, for at vi kan komme videre.

bsn

Information

Ansvarshavende chefredaktør Rune Lykkeberg

Adm. direktør Stine Carsten Kendal

Dagens forsideredaktør Sune Sølund

Forsideillustration Jesse Jacob

Nej, du skal ikke til Berlin. Du skal gå på Hærvejen

Kan du huske alle de ting, vi sagde om livet og nærheden for et par måneder siden? I så fald kan du kan roligt blive væk fra Berlin og nyde den forbløffende ensomhed på Hærvejen

Af Mathias Sonne

Grænserne er åbne! Europa er frit! Efter tre måneders national isolation genforenes delte familier, byer og regioner på hele kontinentet. Og på selveste 100-årsdagen for Sønderjyllands genforening blev grænsen mandag åbnet mod syd. Danskerne kan atter lette anker mod deres destination nummer ét uden for Danmark: Berlin. Alle urbane sommerlængsleres mest træfsikre mål.

Der er bare en dårlig nyhed herfra: Berlin er ikke rigtig sig selv. Klart, ved grillfester på Tempelhofer Feld eller på partybådene på Spree er den sociale distance til at overse, og på mange cafeer er sommerstemningen for høj til at gå op i mundbind og hygiejne.

Men byens natklubber ligger stadig i koma, teatrene spiller i bedste fald kammerspil med afstand, og der er stadig ingen koncerter i sigte. Stemningen er mere nervøs end berlinsk befriende – og smittetrykket ligger så højt som i april, mens ingen kan finde hoved og hale i forbud, sanktioner og sociale spilleregler.

Løsningen findes. Jeg ved det, for jeg brugte pinsen i Danmark. Eller rettere: Med to gamle venner vandrede jeg ad Hærvejen fra Jelling til vores fødeby Silkeborg, forbi kilder med drikkevand og skovsøer, hvor selv voksne mænd med skrivebordskrop kan plaske tekstilfrit rundt uden at skræmme nogen.

For den sære sandhed er: Der var ikke nogen. Selv om det var pinse, og solen dansede, mødte vi syv (!) mennesker på tre dage på en af landets skønneste naturruter. Vi var lamslået af lykke over at have så meget plads – og af småfornærmet undren over, at folk har så travlt med coronabeklemmelsen, mens de har en hel og næsten ubrugt Hærvej lige uden for døren.

Indrømmet: For både øjet og næsen er nogle strækninger præget af, at Danmark har

næsten tre gange så mange svin som indbyggere, og at over halvdelen af landbrugsarealet bruges til monokulturelt dyrefoder. Men indimellem er skovene, hejrene og morænelandskaberne så fantastiske, at de slukkede al længsel efter eksotiske destinationer for vores simple mål: at være sammen.

Hjulene i gang

I coronakrisens første angstprægede fase præsenterede den tyske sociolog Hartmut Rosa en pænt pessimistisk diagnose her i avisen om en udbrændt og fremmedgjort tidsånd på speed, hvor vi er dødbange for ikke at have hele verden til direkte disposition. Dengang håbede Rosa på, at corona kunne blive »en historisk chance og en ny politisk energi«, der kunne »overvinde alternativløsheden, som er så indgroet en del af os«. En del af os drømte med om, at verden kan forandres – socialt, økonomisk og økologisk. Vi gør det stadig.

Andre svælger derimod allerede i skuffelsen over, at vi igen hængte idealismen for højt for

bekvemmeligt at søge tilbage mod den gamle verdens tempo, tillokkelser og interesser. En verden, hvor det nu ligner et nyt moralsk imperativ at fyre penge af for at få gang i hjulene. For alle jobbene afhænger jo af vores forbrug. Og i sidste ende, lyder argumentet gerne, er det jo altid mest synd for de fattigste, hvis vi ignorerer systemets krav om vækst.

Set fra Berlin er det selvfølgelig synd for de cirka 20 procent cafeer og værtshuse, der allerede nu ser ud til ikke at overleve krisen. Det er synd for de 22.000 ansatte i Lufthansa, der formentlig får en fyreseddel trods en skandaløst betingelsesfattig redningspakke på små 70 milliarder skattekroner. Og selv om de første fly med godt 10.000 tyske »prøveturister« netop er landet på Mallorca (på tysk kendt som den 17. tyske delstat eller »det potentielt nye Ischgl«), er det synd for de ansatte i turistindustrien der. Og så videre.

Logikken viser, at skåltalerne om nærhed, natur, beskedenhed og velstandsdeling i første fase af krisen i høj grad var: tomme skåltaler. Det er bare ikke en grund til at give op.

»Men du kan sgu da ikke sende alle Informations læsere ud på Hærvejen af den grund,« lød min tyske kærestes reaktion på mit udbrud.

»Berlin kan bedre sluge skarerne af hedonistiske danskere, end naturen omkring Silkeborg kan.«

»Jamen, det er et pædagogisk eksempel,« lød mit forsvar, som jeg prøvede at bakke op med Naturstyrelsens liste over de 275 danske statsskove med fri teltning her i coronasommeren.

»De skal kigge indad. Og gå ud foran deres egen dør. Kvit og frit.«

Et par banaliteter var nok: For en sjælden gangs skyld trak jeg mig sejrrigt ud af en diskussion. Samtidig virkede det pludselig klart, hvor vi skal holde sommerferie. Det bliver ikke Berlin. Og nok heller ikke Mallorca.

En del af os drømte med om, at verden kan forandres – socialt, økonomisk og økologisk. Vi gør det stadig

Mathias Sonne
Informations europakorrespondent